

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

IV обикновено Народно Събрание.

(Четвърта извънредна сесия.)

V. ЗАСЪДАНИЕ, ПОНЕДЪЛНИКЪ 9 ЮНИЙ 1886 ГОД.

(Начало въ 2 часътъ слѣдъ пладне, подъ председателството на г-на С. Стамболова).

Председателъ (звѣни): Засѣданието се отваря. Г-нъ Секретаръ ще прочете имената на г-да представителитѣ, за да се види кой присѣдствува и кой отсѣдствува отъ това засѣдание.

Секр. Градинаровъ (чете списъка): Отсѣдствуватъ:

Димитръ Добревъ, Петръ Мишайковъ, Георг. Георгиевъ, Петко Гетовъ, Марко Велевъ, Цанко Ниновъ, Д-ръ К. Помяновъ, Ст. Хр. Саввовъ, Радионъ Писифовъ, Савва Ивановъ, Христо Симидовъ, Ат. Каракашъ, Георг. Р. Цанковъ, Тасимъ Бей, Христо Ивановъ, Кирчо Николовъ, Димитръ Кара-Начевъ, Х. Хубанъ Кючуковъ, Райчо Кароловъ, Илия Вълчевъ, Георг. Петковъ, Д. Буровъ, П. Славковъ, Калчо Пасковъ, Петко Кънчевъ, Иванъ Халачевъ, Иванъ Стамболовъ, Ахмедъ Есадовъ, Георги Живковъ, Христо Самсаровъ, Костантинъ Стоиловъ, Ангелъ Герановъ, Иванъ Черневъ, Хр. Деневъ, А. Мазеновъ.

Председателъ: Отъ 286 души представители, въ това засѣдание присѣдствуватъ 247 души, има законното число, за да се отвори засѣданието и се пристѣпни къмъ разгледане въпроситѣ положени на дневенъ редъ.

На дневенъ редъ е продължение доклада на комисията по провѣркатѣ на допълнителнитѣ избори. Г-нъ Докладчикъ има думата.

Доклад. Д. Тончевъ: Г-да представители! Пристѣпямъ къмъ докладване по изборитѣ, станали въ Казанлъжската околия. Споредъ представенитѣ книжа се вижда, че протокола и дневника сж съставени споредъ изискуемитѣ отъ закона формалности. И тѣй като избора е станалъ на 11 Май 1886 година, то ще се изиска да се знае, да ли сж изпълнени всичкитѣ изискуеми отъ

закона формалности, т. е. да ли сж получили кандидатитѣ повече отъ $\frac{1}{4}$ гласове отъ цѣлото число избиратели. Числото на избирателитѣ, които сж записани въ избирателнитѣ списъци, е 10.991 души, а гласоподавали 4.021. Тѣзи гласове сж се распредѣлили на слѣдующитѣ лица: Стоковъ е получилъ 4.002 гласа, Духовниковъ 3.995, Св. Караджовъ 3.999 Станчю Черневъ 3.998, Кушлевъ 3.996; тѣй щото, отъ това се вижда, че тѣ сж получили повече отъ $\frac{1}{4}$ гласове. По дневника нѣма заявления за нередовности или неправилности по изборитѣ. Велѣдствие на това, комисията ги приема за редовни и моли Нар. Събрание да ги утвърди.

Председателъ: Исква ли нѣкой да говори?

Нейчовъ: Господа! При дневника на изборитѣ не е приложено никакво заявление; слѣдователно, нѣма причина Събранието да се съмнѣва въ работата и законността на изборитѣ. Ако на-примѣръ нѣкой може да се искушава, да не одобрява нѣщо като нередовностъ, и ако да е станала нѣкаква нередовностъ, тогава кабахата е на избирателитѣ, че не направили заявление. За това, мисля, че изборитѣ сж редовни и правилни и трѣбва да се одобрятъ.

Шивачевъ: Отъ доклада на комисията излиза, че по този изборъ нѣма никакви заявления, както каза и г-нъ Нейчовъ. Въ такъвъ случай, не може да се успорява, но ми се струва, че ни най-малко не бърка да се предложи нѣкой и другъ въпросъ на г-на докладчика, ако знае, или ако има свѣдѣния, за да се осветли Нар. Събрание. Не зная да има другъ законъ, но колкото зная, въ Южна България изборитѣ сж станали по избирателния законъ,

приетъ отъ III-то Обикнов. Нар. Събрание и утвърденъ съ Княжески указъ.

За това, питамъ г. Докладчика като има предъ видъ 14 чл. отъ този законъ, да съобщи на Нар. Събрание има ли той извѣстие, че преди избора именно за Казанлъжската околия по заповѣдь или на Министерството или окол. началникъ сж събрани 40—50 души жандари, които се проводили преди изборитѣ, и послѣ, като извършили своитѣ длѣжности, повикали се назадъ. Отъ това разбирамъ, че не били повикани да бѣдѣтъ жандари, но съ единственна цѣль да наблюдаватъ или по-добрѣ казано, да взематъ участие, да допълнятъ правилността на изборитѣ и правилното изражение на народната воля. Не е чудно да се добави, че имало и нѣкоя рота войска. Моля г-на Докладчика да съобщи на Нар. Събрание за това нѣщо, ако знае. Освѣнъ това, желателно е да се знае, да ли е нѣмало заповѣдь, щото никакви агитации да се не допусчатъ, освѣнъ отъ страна на правителството, или да агитиратъ тѣзи хора, които сж за въ полза на правителството, защото има свѣдѣния, че единъ Дрѣновски български гражданинъ, който отивалъ за търговия въ Казанлъкъ на 8 Май — по своя работа — по заповѣдь на окол. началникъ билъ проведенъ подъ конвой въ Габрово, като му казалъ, че тукъ ще ставатъ избори и като си дошелъ да агитирашъ, не може, освѣнъ да си отидешъ. Той безъ да противорѣчи, отишълъ си. (Гласове: Кой е той?) Той е Пенчо Х. Ахмаковъ. (Единъ гласъ: Г-нъ Шивачевъ има работа съ ахмаци). Не зная, но ако е имало такъвъ циркуляръ да се допусчатъ такива нѣща, както пакъ знаемъ, че е имало и други агитатори да помагатъ за избиранieto на извѣстни кандидати, съ голѣмъ успѣхъ и болшинство сж спечелили, като иматъ официалното довѣрие на населението, защото по изборитѣ се глѣда официалното довѣрие на населението. Безъ да претендирамъ нѣщо, моля г. Докладчика да съобщи нѣщо за това.

Предсѣдателъ: Г-нъ Шивачевъ прави запитване, на което не може да му отговори Докладчика на комисията. Той може да попита правителството да ли е правило такива нѣща или не и като запази този редъ, който се е практикувалъ до днесъ. Г-нъ Докладчика може да отговаря само по протокола. Г-нъ Шивачевъ, види се, може да знае по добрѣ какъ ставатъ работитѣ въ България отъ колкото Министритѣ.

М-ръ Каравеловъ: Щѣхъ да отговоря това, както каза и г-нъ Предсѣдателъ, че да иска единъ представителъ отъ Докладчика повече отъ онова, което се заключава въ хартиитѣ, които сж испратени въ Събранието, не може. Ако дѣйствиелно мислятъ нѣкои граждани отъ Казанлъкъ, че имъ се отнѣти правата, които имъ дава избирателния законъ, тѣ можѣха да се отнесѣтъ до Събранието. Явява се нѣкой представителъ отъ Троянъ и казва, че станало нѣщо въ Казанлъкъ и че му казалъ нѣкой си Ахмаковъ. Азъ ще нарека г-на Шивачева лъжець, защото нѣма никакъвъ циркуляръ. (Шивачевъ: Г-нъ М-стръ да си земе думата назадъ). Нека докаже г-нъ Шивачевъ. Азъ говоря за България, защото азъ я управлявамъ днесъ. Нека каже свѣщ. Тилевъ, че въ Пазарджикъ сж препятствували въ изборитѣ. Ако кажатъ такава нѣщо, бихъ желалъ да слушамъ.

Докладчикъ: Г-да представители! Недѣйте обвинява г-на Шивачева, защото той страдае отъ мания. Той направи запитване за изборитѣ въ Карловската околия, а тѣй сжщо прави за изборитѣ въ Казанлъжската околия. При всичко, че всички

съзнаваме, че такова запитване не може да се прави, но веднѣжъ той направи запитване, не може да се дойде до заключение, освѣнъ, че той страдае отъ мания. Най послѣ, г-да, г-нъ Предсѣдателъ справедливо забѣлѣжи, че г-нъ Шивачевъ или всѣки представителъ може да прави на докладчика такива замѣчания, които се отнасятъ до книгята, които се намиратъ тукъ. Ако пита г-нъ Шивачевъ да ли бюрото имало нужда да вика джандари, ще му кажж, че такова нѣщо не е имало. А, че г-нъ Шивачевъ е ималъ работа съ нѣкои ахмаци и му казали нѣкои улични свѣдения, то е негова работа; а Нар. Събрание не може да се занимава съ такива нѣща, освѣнъ, когато се представи нѣщо съ факти. Ще свършж съ това, като заявлявамъ на г-на Шивачева, че дѣйствиелно въ врѣме на изборитѣ не е станало нужда да се викатъ отъ страна на бюрото джандари. Имало ли джандари или не, не зная, но може да знае г-нъ Шивачевъ съ Пенча Ахмакътъ.

Нейчовъ: Г-да! Съжالياвамъ, че моятъ любезенъ съсѣдъ, г-нъ Шивачевъ . . . (Смѣхъ). Г-нъ Шивачевъ, г-да, трѣбваше да излѣзе тукъ и съ необорими доказателства да докаже това, което говори, а не съ сокакъ лафларж. Ако г-да Казанлъжскитѣ избиратели не сж си упражнили своето избирателно право, че се бояли отъ джандари, то съжالياвамъ, че нашето отечество има такива лоши избиратели.

Предсѣдателъ: По подигнатия въпросъ на г-на Шивачева не може да се говори.

Нейчовъ: Азъ го осждихъ . . . (Смѣхъ). (Нечува се). Азъ мисля, г-да, че Казанлъжскитѣ избори, макаръ да имало малко нѣкоя нередовностъ, сж правилни и неостава нищо друго, освѣнъ да ги одобримъ.

Предсѣдателъ: Има предложение за прекращение дебатитѣ. Който неприема това предложение, да си дигне ржката. (Никой не дига). Предложение има само едно, че Казанлъжскитѣ избори трѣбва да се утвърдѣтъ. Който приема, че тѣзи избори сж правилни и законни, да си дигне ржката. (Вишегласие). Значи приема се.

Докладчикъ: Пристѣпямъ къмъ докладване изборитѣ на Чирпанската околия. Споредъ книгята, които имаше комисията, се вижда, че изборитѣ тамъ сж станали на 11-й Май. Както протокола тѣй и дневника сж съставени по изискуемитѣ отъ закона формалности.

Цѣлото число на избирателитѣ е 8901, гласоподавали сж на 11-й май 2848 избиратели. Тѣзи гласове сж се распредѣлили на слѣдующитѣ лица: Д-ръ Михалевъ е получилъ 2842 гласа, Молловъ 2838, Иванчо Х. Петровъ 2833 и Димитръ Ризовъ 2832 гласа. Въ протокола нѣма забѣлѣжено да сж станали нѣкакви заявления или нередовности по избора, вслѣдствие на което комисията счита тѣзи избори за редовни и моли Нар. Събрание да ги утвърди.

Юрданъ Тодоровъ: Нѣмамъ да говоря противъ тѣзи избори нищо, защото ги намирамъ за редовни. Ще напомня на г-на предсѣдателя членъ 9 отъ правилника, който казва (чете):

«Разискванията въ засѣданията ставатъ свободно, но въ сжщото врѣме благоприятно и кротко. Личнитѣ нападения и непристойни изражения сж запретени».

Предсѣдателъ: (Прекъсва го) Нѣмате думата да говорите. На васъ се даде думата да говорите по изборитѣ на Чирпанската околия. Има ли нѣкой да говори по изборитѣ на Чирпанската околия?

Ив. Славейковъ: Азъ би желалъ г-нъ Министеръ на Правосъдието да събщи нѣщо на Събранието преди да се утвърдятъ изцѣло изборитѣ за Чирпанската околия. Зная, че единъ отъ тѣзи представители е предаденъ подъ слѣдствие, а именно г-нъ Димитръ Ризовъ. Желая да чуя г-на Министра на Правосъдието да ни каже, истина ли е този фактъ и какво слѣдствие имало до сега, защото споредъ нашия основенъ законъ, лица, осъдени по извѣстни престѣпления, не могатъ да бждятъ представители. Ако е истина билъ даденъ подъ слѣдствие, въ какво положение се намира днесъ това дѣло. Ако не е осъденъ може да бжде представителъ, ако е осъденъ, не може.

М-ръ на Правосъдието: Понеже г-нъ Славейковъ прави интерпелация къмъ менъ да ли нѣкой отъ избранитѣ отъ Чирпанската околия билъ даденъ подъ слѣдствие, честь имамъ да отговоря, че подобно нѣщо не зная, защото Министерътъ на Правосъдието не е длъженъ да знае, кои лица сж осъдени и кои сж дадени подъ слѣдствие. Ако г-нъ Славейковъ знае такова нѣщо, да каже, защото и той е представителъ, а може да говорятъ и всички, които знаятъ. Най-сетнѣ, ако каже той, че има такова нѣщо, не мега нищо да кажж, освѣнъ да направа справка, — слѣдъ като ми укаже г-нъ Славейковъ на кой сждъ е предаденъ — да представя тогава на Нар. Събрание.

Предсѣдателъ: Г-нъ Славейковъ прави единъ видъ запитване къмъ г-на Министра на Правосъдието, безъ да запази правилата, които се изискватъ отъ вжтрѣшния ни правилникъ; за това, да се продължаватъ дебатитѣ, мисля, е неумѣстно. Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори по този въпросъ? (Гласове: Не желаетъ). Който желаетъ, да си дигне ржката, (Меншенство). Ще се вотира изборътъ станалъ въ Чирпанската околия. Който отъ г-да представителитѣ признава, че тѣзи избори сж законни и правилни, да си дигне ржката. (Вишегласие). Значи, приематъ се.

Докладчикъ: Изборитѣ въ Сейменската околия сж станали на 18-й май. Както протокола за съставяние бюрото, тѣй и дневника отговарятъ на всичкитѣ формалности изискуеми отъ избирателния законъ. Числото на всички избиратели е 3061 и тѣй като избора е станалъ на 18-й май, то нѣма нужда да правимъ исчисление да ли кандидатитѣ сж получили повече отъ $\frac{1}{4}$ часть гласове на всичкитѣ избиратели. Споредъ дневника заявления нѣма никакви, вслѣдствие на което комиссията счита тѣзи избори за редовни и моли Нар. Събрание да ги утвърди.

Предсѣдателъ: Който отъ г-да представителитѣ приема, че изборитѣ въ Сейменската околия сж станали правилно и редовно, да си дигне ржката. (Вишегласие).

Докладчикъ: Изборитѣ въ Бургаската околия сж станали на 11-й май. Изискуемия протоколъ и дневникъ сж направени споредъ формитѣ, които се предписватъ отъ закона. Цѣлото число на гласоподавателитѣ е било 5855 души; гласоподавали 2020 души. Тѣзи гласове сж се распредѣлили най-много на слѣдующитѣ лица: Стоянъ Цонювъ, Димитръ Тончевъ и Христо Тончевъ.

Комиссията намѣри тѣзи избори за редовни, тѣй като нѣма никакви заявления и моли Нар. Събрание да ги утвърди.

Шивачевъ: Желая да попитамъ достауважаемия Докладчикъ да събщи има ли при дѣлото протоколъ за избиранието на това бюро. Само това искамъ.

Докладчикъ: Протоколъ при дѣлото не се намира, но въ дневника, който исказва окончателния резултатъ на изборитѣ,

гласи, че бюрото било съставено споредъ изискуемитѣ отъ закона форми за този случай. Избрани сж: предсѣдателъ, членове, преброители съгласно съ числото на секциитѣ и споредъ числото на избирателитѣ. Комиссията намира тѣзи избори за редовни и за това моли Нар. Събрание да ги утвърди.

Ник. Мановъ: Не зная, защо г-нъ Шивачевъ иска да има при дѣлото протоколъ за избирание на бюрото. Чл. 25 отъ закона за изборитѣ казва кои книжа се пращатъ въ Събранието. Ако ми се позволи, нека цитирамъ члена, за да види г-нъ Шивачевъ, че е неумѣстно неговото заявление (чете).

«Щомъ се прогласи резултата на изборитѣ и на избранитѣ народни представители, единътъ екземпляръ отъ дневника за изборитѣ съ приложенитѣ при него документи, се препраща до предсѣдателя на Нар. Събрание, а другиятъ екземпляръ остава въ окръжний управителенъ съвѣтъ». Ни дума остава за препращание и протоколъ за избирание на бюрото. Намирамъ запитванието на г-на Шивачева за нередовно и предлагамъ да се утвърдятъ изборитѣ.

Шивачевъ: Просто подигнахъ въпросъ и остава на Нар. Събрание да рѣши, понеже има една практика у насъ. Обръщамъ вниманието на Нар. Събрание отъ формална точка зрѣние, защото чл. 12 на избирателния законъ предвижда особенъ протоколъ да има за избирание на бюрото, за което избирание казва, че трѣбва да има 50 души събрани и се съставя особенъ протоколъ. Чл. 23 казва (чете).

«Не могатъ да бждятъ избираеми за народни представители всички ония, които споредъ чл. 2-й отъ настоящия законъ нѣматъ право да бждятъ избиратели».

Азъ, г-да, не съмъ юристъ, както г-на Докладчика, но пакъ ще му кажа, че трѣбва да има единъ протоколъ за гласоподаванието и особенъ протоколъ за избирание бюрото. Ако Нар. Събрание и г-нъ Докладчика мислятъ, че Бургаскитѣ избори, които сж станали по Американска система сж правилни, то да се утвърдятъ.

Панаиотъ Славковъ: Виждате, г-да представители, че г-нъ Шивачевъ и тукъ дойде да опредѣлява по каква система сж станали изборитѣ. Наистина, както казва пословицата: «каквото е похлопало, така се е и обадило». Г-нъ Теодоровъ стана да ни чете лекции отъ Христоматия, но нѣма добрината да поучи своя събратъ да има приличие когато говори. (Предсѣдателъ: Моля г-нъ Славкова да говори на предмѣта). За това, г-да, като нѣма никакви заявления, моля Нар. Събрание да утвърди тѣзи избори. (Гласове: Исчерпано е!)

Предсѣдателъ: Който отъ г-да представителитѣ намира, че тѣзи избори сж станали правилно и законно, да си дигне ржката. (Вишегласие). Значи, изборитѣ се признаватъ за правилни.

Докладчикъ: Изборитѣ въ Анхиялската околия сж станали на 18 Май. Протокола и дневника сж съставени споредъ изискуемитѣ отъ закона формалности. Цѣлото число на избирателитѣ е 4533 души. Гласоподавали 415 души, които гласове сж се распредѣлили между двама кандидати, а именно: Хр. Камбуровъ и Петко Деневъ, които получили тоже по 415 гласа. Заявление за нередовности въ дневника нѣма никакво. Вслѣдствие на това комиссията намира тѣзи избори за правилни и редовни и моли Нар. Събрание да ги подтвърди.

Предсѣдателъ: Иска ли нѣкой да говори по тѣзи избори? (Не иска). Който отъ г-да представителитѣ намира, че тѣзи избори

сж нередовни и неправилни, да си дигне ржката. (Никой не дига).
Значи, приематъ се.

Докладчикъ: Избора въ Айтоската околия е станалъ на 11 Май т. г. Споредъ дневника, който се намира при дѣлото на избора, вижда се, че както бюрото се съставило по закона, сжщо така и избора се довършилъ законно. Отъ резултата показанъ въ дневника, излиза, че числото на всичкитѣ избиратели е 5655, а присѣтствували 1582 души. Отъ тѣхъ гласове най много получили: Константинъ Кжрккисийскій получилъ 1554 и Кръстю Величковъ 1553 гласа, т. е. и двойката сж получили повече отъ $\frac{1}{4}$ гласове. Въ протокола нѣма да се бѣлѣжи за никакви заявления да сж направени, и вслѣдствие на това, комисията счита тоя изборъ за правиленъ и законенъ, и моли Нар. Събрание да го потвърди.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли нѣкой да говори по тоя изборъ? (Никой не желаетъ). Тогава ще се даде на вотирание. Който отъ г-да представителитѣ намира, че избранитѣ лица за народни представители отъ Айтоската околия, а именно г.г. Константинъ Кжрккисийскій и Кръстю Величковъ сж неправилно и незаконно избрани, да си дигне ржката. (Никой не дига). Значи, избора се потвърждава.

Давамъ 5 минути распускъ.

(Слѣдъ отпускъ).

Предсѣдателъ: (Звъни). Засѣданието се продължава. Г-нъ Докладчика има думата.

Докл. Дим. Тончовъ: Пристѣпвамъ, г-да представители, къмъ докладването на избора на Карнабатската околия, станалъ на 11 Май т. г. Отъ разглѣжданieto на книгята находящи се при дѣлото на избора, комисията се увѣри, че избора е вървѣлъ редовно, което се доказва и отъ самия дневникъ, споредъ който, избора е станалъ редовенъ и законенъ. Цѣлото число на избирателитѣ отъ тази околия е 5470; отъ тѣхъ гласували 1499 души, които гласове сж се распаднали както слѣдва: Захарий Нейчовъ получилъ 1469 гласа; Тодоръ П. Карамановъ 1489 гласа и Стойко Найденовъ 1463 гласа. Тѣй щото излиза, че тия лица сж получили гласове повече отъ $\frac{1}{4}$ отъ цѣлото число избиратели на околията, и че избора е станалъ още на първия назначенъ изборенъ день. Заявления за нередовности или незаконности станали при извършването на избора, нѣма. Вслѣдствие на това, комисията счита изборитѣ станали на 11-й Май т. г. въ Карнабатската околия за редовни и законни, и като такива, моли Нар. Събрание да ги потвърди.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли нѣкой отъ г-да представителитѣ да говори по тия избори? — (Не желаетъ). Ако не желаетъ, тогава ще се вотира. Който намира, че изборитѣ на г-да избранитѣ за народни депутати отъ Карнабатската околия: Захарий Нейчовъ, Тодоръ П. Карамановъ и Стойко Найденовъ, сж станали правилни и законни, да си дигне ржката. (Болшинство). Значи, потвърждаватъ се.

Докл. Грънчаровъ: Ще пристѣпя, г-да, къмъ докладването по избора отъ Ново-Загорската околия, станалъ на 18 й Май т. г. Въ протокола за изборътъ е казано, че е станало избирание на бюро отъ 50 и повече души избиратели, но особенъ за това протоколъ нѣма, а само се споменѣва въ дневника. Отъ всичкитѣ избиратели на околията 6332 души, присѣтствували и гласоподавали 885 души. За народни представители отъ тази

околия сж избрани слѣдующитѣ лица: Докторъ Стояновичъ съ 875 гласа; Повчо Теневъ съ 885 гласа и Георги П. Теневъ съ 885 гласа. Никакви заявления нѣма да сж станали нито въ врѣме на избора, нито пакъ отпослѣ. Други заявления нѣма. Понеже нѣма да сж станали никакви заявления, нито пакъ има такива приложения къмъ дневника, или подадени направо въ Нар. Събрание, комисията намира изборитѣ на Ново-Загорската околия станали редовни и законни, и моли Нар. Събрание да ги признае за такива и утвърди.

Предсѣдателъ: Иска ли нѣкой отъ г-да представителитѣ да говори по тия избори? — (Нѣма). Ако нѣма, тогава ще се турятъ на вотирание.

Който намира, че изборитѣ ставали въ Ново-Загорската околия сж правилни, редовни и законни, да си дигне ржката. (Болшинство). Значи, приематъ се за правилни и законни и се потвърждаватъ.

Докладчикъ: По изборитѣ въ Старо-Загорската околия. Изборитѣ въ тази околия сж станали въ първия изборенъ день на 11-й Май т. г. Всичкото число на избирателитѣ записани въ избирателнитѣ списъци сж 7621 души, отъ които гласоподавали само 2600 души. Най-много гласове получили слѣдующитѣ лица: Иванъ Череповъ получилъ 2587 гласа; Минко Миневъ 2581; Христо Деневъ Поповъ 2581 и Савва Стефановъ 2577 гласа, които съставляватъ повече отъ цѣлото число на $\frac{1}{4}$ избиратели. Въ дневника е казано, че никакви заявления не сж станали; извънреденъ случай станалъ е този, че избирателнитѣ списъци биле откраднати и слѣдъ два часа се намѣрили по късно отъ часътъ когато се почнало гласоподаването. Така щото, гласоподаването е почнало въ 10, 10 $\frac{1}{2}$ часа, и продължавало до 5 $\frac{1}{2}$ часа, т. е. половина часъ по късно отъ опредѣлений въ избирателния законъ часъ, понеже избирателитѣ въ Старо-Загорската община захванали да гласоподаватъ, когато вече часа билъ петъ. За избиранието на бюро протоколъ съществува; този протоколъ е подписанъ само отъ члена надзирателъ, нѣкой си Байрковъ, който прави уговорка въ края на протокола, като казва, че избирателитѣ не подписали протокола, за това, че избирателнитѣ списъци като били откраднати, станало смущение, избирателитѣ не могли да подпишатъ и така си останалъ. Дневника за изборитѣ е подписанъ отъ бюрото. Заявление има подписано отъ 33 души Старо-Загорски граждани, подадено на 12-й Май т. г. на името на Старо-Загорскій Окр. Управителъ. Въ туй си заявление тѣ заявяватъ, че избирателитѣ като били събрани въ помѣщението на основното си училище въ махалата Акарджа, на 2 — 3 пхти едно слѣдъ друго съ абсолютно вишегласие сж били избрали за предсѣдателъ на бюрото нѣкой-си Тодоръ Сгоевъ, обаче членътъ надзирателъ не го призналъ и отхвърлилъ тоя избранъ предсѣдателъ. Послѣ това, членътъ надзирателъ напусналъ помѣщението, излѣзълъ вжнъ, и слѣдъ малко пакъ като се повърналъ, казалъ на избирателитѣ да излѣзатъ отъ залата вжнъ на улицата и да си избержтъ друго бюро съ предсѣдателъ нѣкой-си Пенчо Хаджи Славовъ. Заявителитѣ казватъ още, че съ това станало нарушение на избирателното имъ право и на самия избирателенъ законъ, и че 3200 души избиратели сж се били отгѣглили и не гласували. Освѣнъ туй, въ заявлението си прибавятъ още, че тѣй като избирателнитѣ списъци били откраднати, то и началото на гласуването се забавило, и съ туй станало причина за да не могжтъ да гласуватъ

нѣкои общини, понеже твърдѣ малко врѣме било останало. Вслѣдствие на всичко това, заявителитѣ молят да се кассира тоя изборъ.

Отъ дневника на избора не се вижда на колко секции е било раздѣлено бюрото: туй, което чл. 12 ал. 2-ра отъ избирателния законъ предвижда за улѣснение на избирателитѣ, и за да може по-големо число избиратели да гласоподаватъ, предвижда бюрото да се раздѣля на секции. Когато се избира единъ представителъ, на една, а когато се избиратъ двама представители, раздѣля се на двѣ секции, за трима на три, за четирма на четири и т. н. Тукъ въ дневника нищо таково се не вижда. Напротивъ въ дневника на място да е казано, че за провѣрители били избрани двама души избиратели е казано назначиха се преброители: Ради Н. Юруковъ и Гавриилъ Г. Гуджовъ, съгласно законътъ. Когато споредъ 20 чл. на избирателния законъ изисква се за веѣка секция по двама души, понеже се избиратъ трима представители, и трѣбваше тукъ бюрото да се раздѣли на три секции и шестъ души провѣрители трѣбваше да бждѣтъ.

При това, като се вземеше още въ внимание и врѣмето, въ което се продължилъ изборъ, именно споредъ самия дневникъ, въ който е казано, че гласуването почнало тъкмо въ 8 часа, излиза, че бюрото трѣбва да е избрано по-рано отъ 8 часа. И, като се взимаше предъ видъ, че отъ 8 часа гласуването започнало и слѣдвало до 6¹/₄ часа, т. е. 10 часа и ¹/₄, а презъ всичко туй врѣме гласували само 1237 души, въ което комисията твърдѣ се усъмни, да е било възможно, щото презъ толкозъ врѣме, общинитѣ отъ с. с. Душанци и Лѣжане да не сж имали врѣме да гласуватъ, тѣй като е знайно, и когато сме виждали при другитѣ избори провѣрени, както и тия, които провѣрихме, че гласуването е траяло отъ 8 до 5 часа, и презъ туй врѣме сж могли да гласоподаватъ по 4—5 хиляди души. А пакъ тукъ, като се предполага, че бюрото е раздѣлено на три секции, дохожда въ продължение на 10 часа и ¹/₄ да сж гласували само 400 души. И съ това комисията се най-много усъмни — да ли дѣйствително е тѣй, както е казано въ протокола, че на двѣтѣ общини, на с. с. Душанци и Лѣжане не е дадено да гласуватъ за това, че късно било и преминало врѣмето. Толкозъ повече, че тия общини присѣтствували и на избора станалъ на 11-й Май. Предъ видъ на всичко това и, като взимаше въ внимание именно тия нередовности станали по тия избори, отъ една страна, послѣ като имаше предъ видъ самия дневникъ, въ който е ясно казано, че бюрото не е било раздѣлено на секции; послѣ, че не сж гласували двѣ общини, отъ друга страна заявления на тия двама кметове, заявления на Панагюрскій градскій кметъ, подадени въ сѣщия день на избора, и послѣдното му заявление, а още по-вече, че имало и други двѣ прошения, и това, че въ продължение на 10 часа врѣме само 1237 души сж били гласували, и отказването на двѣ общини да гласоподаватъ, комисията твърдѣ се усъмни — да ли е истина всичко туй, което съдържа дневника и, предъ такива факти не можеше да се произнесе, нито да каже, че изборитѣ, станали въ Панагюрската околия, сж нередовни и незаконни и да се кассиратъ, нито пакъ да утвърди, че сж станали редовни и законни, и че слѣдователно да предложи да се потвърдятъ отъ Нар. Събрание. Но, за да може да се освѣтли, както комисията, така сѣщо и Нар. Събрание по-добрѣ въ произвеждането на тия избори и, за да се не прибѣрза съ едно рѣшение тѣй или инакъ, и съ това — ако се кассира изборъ, — да не би

да се оскърби може би правото и закона, или туй, което е станало; ако пакъ го утвърдимъ, да не би избирателитѣ които оспоряватъ да не сж гласували, да не би тия пакъ да се оскърбятъ, намѣри за нужно да предложи на Нар. Събрание да приеме да стане испытание върху заявленията и даннитѣ, находящи се въ протокола за избора, и комисията, съ исклучение на единъ само гласъ, рѣши да се назначи анкетна комисия, която на мѣстото, да испита и узнае, и да видимъ до колко сж основателни оплакванията на избирателитѣ, както и за другитѣ двѣ заявления, за които казва Панагюрскія кметъ, и които указва се да ги е имало, но не зная сега по каква причина ги нѣма тукъ при книжата на дѣлото. За това, комисията за най-умѣстно намѣри да предложи на почитаемото Събрание да се опредѣли една анкетна комисия по тия избори, и моли Нар. Събрание да приеме това предложение.

В. Нейчовъ: Г-да представители! Ако се искаше да защита моята личностъ, или личността на други нѣкои отъ тази околия, истина щѣхъ да бжда неблагоприятенъ депутатъ, като взимамъ думата. Но, г-да, ще ми дадете право, колкото за мене, да кажа двѣ думи въ оправдание на тия честни гласове, които съмъ ималъ честта да събера върху менѣ. Избирателитѣ на Панагюрската околия и града щѣха да бждѣтъ непослѣдователни, ако сега биха избрали друго лице, а не менѣ, който постоянно съмъ билъ избранъ и дрънкалъ за това съединение.

Г-да представители! Избирателитѣ на Панагюрската околия и града не сж били никога чловѣци на автономията, и ако сж ме избирали веѣкога за свой представителъ, то е било, че сж се насланяли на моето довѣрие, че не съмъ билъ за автономията, и напротивъ веѣкога съмъ билъ душманинъ на тая автономия, която е била едно нещастие за народа, и че не е била кадъръ да направи най-малкото добро за отечеството. Нѣма сега тукъ предъ Васъ да оправдавамъ тия мои думи, защото протоколитѣ на усопшето Областно Събрание на отвждѣ балкана сж на мегданъ, и нѣма да се хваля, веѣки може да испита. Но ще кажа, че въ автономията обикновенно, г-да представители, е имало туй добро, че сж почакавали да даде що-годѣ оправдание, когато искаха обвиненъ чловѣкъ да осждятъ на бѣсилка, и преди да почнатъ обѣсването, туриха на гърдитѣ му ферманъ, въ който написваха вината му. И сега трѣбва да се попита: има ли мотиви написани за обѣсването на Панагюрскитѣ избори? — (Смѣхъ). — Самия фактъ, г-да представители, че отъ състава на бюрото ли или отъ процедурата на избирателния законъ ли, въ съставения за изборитѣ протоколъ има наистина кусурчицъ, но кусуръ на редакция, — но не зная добрѣ закона, — самия обаче тоя фактъ, казвамъ, доказва, че нито най-малката агитация съмъ направилъ, за да ме избератъ. Ако съмъ ималъ намѣрение, ако съмъ искалъ да стана депутатъ, то нѣмаше поне да ставамъ учителъ на съчинението на протокола, безъ да зная добрѣ закона. Азъ благодаря на почитаемата комисия по провѣрkitѣ на изборитѣ, за факта, че тя се е водила въ провѣряването отъ духътъ на безпристрастието, отъ духътъ на правосѣдието. Заключениеята, които е направила комисията, от- истина сж такива, отъ каквито други по-добри не можеше и да направи по въпроснитѣ избори, като е сждила отъ книжата, каквито и сж представени.

Заявленията, г-да представители, на двоицата кметове отъ двѣтѣ общини: Душанци и Лѣжане до колко можѣтъ тѣ да бждѣтъ истинни, не зная, но потвърждавамъ, че не сж истинни, макаръ да

не съм изпитал работата, и казвамъ Ви, че азъ не зная какво има тамъ въ книгята при дѣлото по изборитѣ, а просто се основавамъ на думитѣ на г-на Докладчика. Иляя отистина и азъ, че не е имало врѣме да гласуватъ и тия двѣ общини, защото тогава, — ако тѣ бѣхъ гласували, — щяхъ да имамъ много по голѣма морална сила, която щѣше да даде могущественна сила на моето слабо слово. Изборътъ, г-да представители, както го виждате, ако Вие го намирате такъвъ наистина, който заслужава за обѣсване, още отъ сега го направете, по добръ сега още го обѣсете, за да се неисказватъ много думи, и за да не стои много врѣме да висятъ на небото нито на земята. Както съмъ билъ върлъ неприятелъ на нередовността и незаконността, сжщо така съмъ билъ па и сега съмъ противъ такива избори, и не искамъ да бждж челоуѣкъ на незаконни избори, даже и на нередовни.

Г-да представители! Ако Събранието намира, че истинна има такива причини, които да узаконяватъ и оправдаватъ едно строшяване, едно кассирание на изборътъ, моля още отъ сега съ ржкоплѣскание да направимъ това, да го кассираме; ако ли пъкъ нѣма такива причини, тогава да го утвърдимъ на веднжжъ. И това оставямъ не на вашето благоволение, но на доброто правосѣдие ваше, то да го направи. Това правосѣдие, г-да, нечете да го дадете на насъ лично, вие нечете да го дадете на друго, освѣнъ на ония избиратели, които сж дошли отъ много градове и далѣчни мѣста да упражнятъ своитѣ священи права. Може да ми се не пада повече да говоря, но тѣй като имахъ честта да сѣдя тукъ при васъ при рѣшаванието на разни работи, които трѣба да се извършатъ, бихъ искалъ да бждж крѣпкъ на стола си, при всичко че въ нѣкои въпроси, и да съмъ на друго убѣждение, билъ съмъ до нѣкадѣ умѣренъ, но пакъ не искамъ да ми кажатъ, че за това не съмъ кассиранъ, или пъкъ тия, които иматъ навикъ да искаватъ лоши и докжителни думи, да ми не кажатъ, че съмъ умѣренъ отъ нужда само да не съмъ кассиранъ, или че по умѣреностъ не съмъ кассиранъ.

Его защо, азъ моля, ако избора е за кассиране, то да се кассира още сега отведнжжъ, ако ли не, пъкъ да се потвърди. Гдѣто ще мрѣ човѣкъ веѣки единъ день, по добръ е да умрѣ отведнжжъ. (Смѣхъ. Ржкоплѣскание).

Т. Кжрджиевъ: Подиръ рѣчта, която държа почитаемия Панагюрскій депутатъ, изборътъ на когото сега е въпросъ за разискване тукъ, дѣйствително, г-да представители, и право е и законно е да се спрѣме малко на това за да обсждимъ и се произнесемъ съ такова правосѣдие, за каквото апеллира тоя почитаемъ нашъ събратъ. Както се видѣ отъ доклада на комиссията която е провѣрявала Панагюрския изборъ, тя, комиссията намира, че противъ тоя изборъ има двѣ заявления направени, които заявления сж биле подадени отъ обцинитѣ: Душанци и Лжжане, съ които заявления, избирателитѣ отъ тия двѣ общини се жалуватъ, че не могли да взематъ участие въ избора при избиранието на представителъ. Интересно било би за насъ, г-да представители, да знаемъ, като до колко избиратели тия двѣ общини бихъ дали и, като какво число би биле избирателитѣ на тия двѣ общини, така щото, да можемъ да знаемъ, — и като колко врѣме имъ трѣбаше, за да бихъ взели и тѣ участие, още и да знаемъ да дадемъ надлжжното оцѣнение, което трѣба да се отдаде на заявленията отъ тия двѣ общини. Синца ще бждемъ, вѣрвамъ, съгласни, че на единъ избирателъ да се отнѣме правото, ще бжде

обидно, а толкозъ повече, ако пъкъ се отнѣме правото на нѣколко избиратели. А тѣй както се докладва отъ комиссията, излиза да направимъ, щото да се отнѣме правото на избирателитѣ пъкъ отъ цѣли общини.

Най напредъ интересно е, мисля, да знаемъ колко избиратели даватъ тия двѣ общини; второ, колко подписа носятъ тия заявления и трето, колко избиратели не сж се явили въ деньтъ на избора. Тия свѣдѣния бѣхъ потрѣбни за да се знае като колко сж имали ревността избирателитѣ отъ тия двѣ общини къмъ упражнението на тия свои права, и да знаемъ, като видимъ, съ какво би могло да се промѣни резултата на тия избори станали въ Панагюрище, ако и тия избиратели бихъ взели участие въ избора. Независимо отъ това, мисля, че почитаемото Нар. Събрание трѣбва да обърне внимание и върху тая още формалностъ, за която и другъ пжтъ, не веднжжъ съмъ обръщаль вниманието на Събранието, и което е вземало въ внимание, а именно за неправилно подаванието на такива заявления, които, или сж си взимали въ внимание, или сж се отблжсвали. Въ нашия избирателенъ законъ се предвижда, щото веѣко заявление по избора подавано отъ страна на избирателитѣ, трѣбва да се прави въ своето врѣме и на своето мѣсто; туй, което трѣбаше да направятъ и избирателитѣ отъ тия двѣ общини. До колкото обаче чюхмъ отъ доклада на комиссията, тия заявления не били подадени на бюрото; защото, ако бѣхъ тамъ дадени, то въ дневника щѣше да бжде за това казано. И, ако бѣхъ дадени на бюрото, то щѣше да се произнесе, като какъ глѣда на тѣхъ. Сега какъ е работата не зная, но до колкото преди малко чюхмъ тукъ, г-нъ докладчика поддържя, че тѣ, заявленията били дадени на бюрото, но при това каза, и тоя фактъ е на яве, че бюрото направило своето оцѣнение, и дало своето рѣшение, като намѣрило за неоснователни тия заявления.

Говори се още отъ страна на комиссията, че имало и друго заявление дадено въ Нар. Събрание тукъ на 8-й того, което обърнало вниманието на комиссията, върху туй, че виждало се да имало и друго още нѣкакво заявление, но което го нѣмало тукъ при дѣлото на избора.

Най напредъ казахъ, г-да представители, че закона у насъ е ясенъ. Заявление не дадено въ своето врѣме и на своето мѣсто, не заслужа нито внимание, нито пакъ може да бжде предметъ на разискване. За даденото сегя тукъ на 8-й того, както и за другитѣ заявления, за които говори комиссията и ги нѣмало тукъ при книгята на дѣлото, веднжжъ не дадено въ своето врѣме и своето мѣсто, комиссията даже и внимание не трѣбаше да обръща на тѣхъ, а напротивъ, трѣбаше да ги остави безъ полѣдствие.

За другитѣ нарушения, на които се указва въ заявленията, г-нъ Докладчика ни цитира и навежда тия именно нарушения, че бюрото макаръ и да било избрано съгласно предписанията на чл. 12 отъ избирателния законъ, и макаръ че имало протоколъ за избиранието му, но, че то — бюрото не се виждало да е било раздѣлено на 2 или 3 секции и отъ това почитаемата комиссия изважда заключение, че е станало нарушение на чл. 12 отъ избирателния законъ, и такова нарушение, комиссията го счита за твърдѣ същественно. Както счита г-нъ Докладчика врѣмето, чя советѣ останали на расположеение на избирателитѣ за гласуване, чини ми се, че за такова врѣме отъ 8 часа, — даже другъ пжтъ случвало се е, че и по рано да е ставало избиранието на бюрото

за да се почне гласуването въ 8 часа, че отъ 8 часа вечерта до $6\frac{1}{4}$ продължавалъ избора, — значи 10 часа се продължило гласуването, а вжтрѣ въ 10 часа, г-да представители, мисля, че можяхъ да се провървятъ не само петъ хиляди души, а може би даже и въ една само секция. Както избора станалъ миренъ, което самото гласуване потвърждава, като не се вижда тамъ да е станало нѣкакво нападение, нѣкакво смущение, за да побърка вървежа на избора и да препятствува на избирателитѣ да гласуватъ, мисля, че въ такова продължително време можяхъ да се извървятъ сумма избиратели. Може би да не сж отишли ония, които сж се били отчаяли, като сж видѣли, че нѣма да сполучатъ въ избора, че неще да има такъвъ резултатъ, какъвто сж тѣ искали или сж се надѣяли и желаяли. До колкото зная, у насъ както ставатъ изборитѣ, не могатъ да се отправятъ заявления, че заявителитѣ ще бждатъ компрометирани въ минимумъ, и на такива заявления не може да се глѣда освѣнъ, че съ това тѣ искатъ само да занимаятъ събранието, отъ колкото да сж отишли тамъ на избора за да се покажатъ въ какво меншенство се намиратъ. Колкото за това, нераздѣлянето на секции бюрото, азъ мисля, че не може да повлѣче като причина за кассирането на избора, който е станалъ твърдѣ редовенъ и законенъ, безъ да сж се случили нѣкакви безпорядѣци или смущения. Исказанитѣ причини за кассирането на избора отъ г-на докладчика на комисията, до колкото можяхъ да разбера, струва ми се, че едната е именно заявлението на двѣтѣ села: Душанци и Лжжанье; второто, че бюрото не било раздѣлено на секции и трето, тая причина, до колкото помня, че въ протокола било казано, че избора билъ започналъ точно въ 8 часа, и можяло да се предполага, че избирателитѣ пѣкъ по-рано избрали бюрото. Тия три причини не зная до колко могатъ да повлиятъ на избора, и съ какво може да се опредѣли, че гласуването е почнало по-рано отъ 8 часа или точно въ 8 часа, както и избирание на бюрото да е станало преди 8 часа. Но най-послѣ, ако даже се приемеше презомпцията за избиранието на бюрото да е станало съ нѣколко минути по-рано отъ 8 часа, когато е вече имало достатъчно число избиратели, мисля, и това пакъ не може да повлѣче слѣдъ себе си причина за кассиране на избора. На конецъ, г-да представители, почитаемата комисия е дошла до заключение и изисква това именно почитаемото Нар. Събрание да рѣши да се опредѣли и прати една анкетна комисия, която да отиде на мѣстото за да изслѣдва правилността или неправилността на изборитѣ.

Преди всичко, азъ не зная какво може да издирва тази комисия, и до какъвъ резултатъ на издирването си може тя да дойде. Истинна, можемъ да приемемъ, че такива заявления сж станали, и че 20, или 30 души избиратели сж отишли отъ тия двѣ общини: Душанци и Лжжанье, но както казахъ и по-напредъ, че като видѣли своето меншенство, не сж ни помислили да отиджтъ до избора и да гласуватъ, а послѣ не били, казатъ, гласували, че часа миналъ; разбира се, че часоветѣ ще минатъ, и тѣ пакъ не ще сж щѣли да отиджтъ на избора и да гласуватъ. Ако такова нѣщо се констатира, ако приемемъ за минута, че може да бжде вѣрно, то пакъ не зная, съ какво заключение анкетната комисия ще дойде тукъ. Ще дойде вѣрвамъ съ туй, че когато е било врѣмето за гласуване, тия избиратели — заявители не дошли, а дошли въ врѣмето, когато закона предписва сиранието на гласуването т. е. послѣ и само слѣдъ свършването на избора дошли. Да

ли тази анкетна комисия ще отиде да види основността за нѣкакви си три заявленая, за които се говори въ заявлението направено подадено тукъ, въ което се казва още да е имало и други заявления, но които ги нѣмало при книжата на дѣлото, азъ не зная, но ми се струва, че когато се незнаятъ къдѣ сж, то тогава пакъ анкетната комисия гдѣ ще да дири тия заявления, когато самата комисия по провъркитѣ на изборитѣ не указва, — не знае дѣ сж. Ако даже се намиратъ, и комисията да ги намѣри, то пакъ анкетната комисия съ това не може да има достатъчно поводъ за да представи заключение такова, съ което да накара Нар. Събрание да кассира избора на Панагюрската околия. Колкото до това да ли е било раздѣлено или не на секции бюрото, или, че то не било раздѣлено, по моето крайно убѣждение, г-да представители, мисля, че туй не може да бжде богъ знае какъвъ голѣмъ грѣхъ, голѣмо нарушение на закона, ако се е виждало за възможно, че само бюрото е могло да произведе изборитѣ и при една секция. Съ това никакъ не се ограничава свободата на избирателитѣ, при всичко, че въ протокола представенъ тукъ не се вижда, да ли наистина е било раздѣлено бюрото на секции, но не се вижда и че не било раздѣлено. Но по всека вѣроятность, избирателитѣ които сж съставлявали избирателното бюро, на вѣрно сж имали предъ себе си закона, и не вѣрвахъ, че за такава една формалность, която нѣма нищо сжществено, да допустнатъ едно нарушение. Ако нѣма нищо друго сжществено указано въ протокола за правилността или неправилността на избора, то за секциитѣ на бюрото, — при всичко, че допушамъ да е имало секции, — не трѣба и да се обръща внимание, нито може да се приеме пакъ за причина влѣчяща кассирането на избора. Г-нъ докладчика на комисията въ заключението си наведе и туй, че въ протокола за избора било казано, че само двама провърители на гласоветѣ били назначени отъ бюрото. Г-да представители, чл. 20 отъ избирателния законъ е предъ насъ, и тамъ ние виждаме да се казва, че за тия преброители на гласоветѣ закона нито налага на бюрото да иска отъ избирателитѣ сами тѣ да опредѣлятъ тия преброители, ами просто предписва бюрото само да си ги назначи изъ мѣжду избирателитѣ. Бюрото пакъ тукъ при тия избори толкозъ повече не е трѣбвало да назначава дори други преброители, когато, както се вижда, е било единодушно, съставлявало се отъ хора, които представляватъ извѣстни единомисленници, тѣй като не сж имали помѣжду си разногласие, то не е имало и защо да се назначаватъ повече преброители, когато бюрото само е имало възможността да преброи гласоветѣ и да направи всичко, и, отъ това нѣмаше никакъвъ голѣмъ грѣхъ. За това, защото това е право не на гласоподавателитѣ, а на бюрото; то ги назначава да му помагатъ. Бюрото, ако намѣри за добрѣ, то и само може да извърши преброяването, защото допушамъ, че могатъ и да ее не взиматъ изъ между избирателитѣ преброители. Ако такива се взиматъ, то тѣ се взиматъ просто за контролъ отъ страна на избирателитѣ, и тукъ е изпълнено това, бюрото като е повикало двама преброители и ги е назначило, както туй се вижда отъ протокола. И азъ мисля, г-да представители, че, и да не е било раздѣлено бюрото, можяхъ ли двамата преброители да се вовиратъ около едната масса, която е съставлявала секцията:

Това не е никакъ сжществено нарушение на закона, което да води слѣдъ себе си кассиране на избора, или, че защото не е имало повече преброители, да считаме избора за незаконно станалъ.

Въ заключение ще кажа, че отъ всички тия доводи, които почитаемота комиссия ни представи, мисля, че нѣма нито единъ така за уважение, който да заслужва нашето рѣшение да пратимъ особена комиссия, която да разслѣдва и испита на мѣстото дѣлото по избора и да направи нѣкаква анкета.

Ако станахъ да защита избора на Панагюрската околия, рѣководихъ се, г-да представители, именно отъ тия чувства, за каквито апеллираше почитаемия нашъ Панагюрскій депутатъ, г-нъ Вълко Нейчовъ, именно отъ чувство на справедливостъ, на добро правосѣдие, и на законностъ. И мисля, че почитаемото Събрание съ своята извѣстна справедливостъ, ще оцѣни всички тия причини, които се показаха отъ докладванието, и ще дойде до това убѣждение именно, за което ни призоваваше г-нъ Нейчовъ, да не оставимъ висящъ избора, за да не стои нито на земята, нито на небото. Най-послѣ влѣзните въ положението на Панагюрскій депутатъ, да бѣде човѣкъ тѣй висящъ, отистина, не желая азъ да бѣде неговия изборъ висящъ. Ако се виждатъ такива нарушения на закона, които могатъ да бѣдѣтъ причина за инвалидирането на избора, тогава и азъ ще бѣда съгласенъ съ г-нъ Нейчова, че на мѣсто да се държи висящъ, по-добрѣ е да се обѣси. Най-наподиръ основанъ на доводитѣ, които приведохъ, моля почитаемото Събрание да се произнесе за въ полза на избора.

Градинаровъ: Г-да представители! Чюхте мотивитѣ на комиссията, която излага въ своя докладъ, за да се неутвърждаватъ отъ Нар. Събрание Панагюрскитѣ избори, нито да се касиратъ именно избранитѣ представители до тогава, до като не се проводи анкетна комиссия, която на мѣстото да испита и узнае положително, да ли всичкитѣ оплаквания, които се проваждатъ до бюрото или до Нар. Събрание, сѣ дѣйствителни или не. Чюхте послѣ и доводитѣ на почитаемия Панагюрскій депутатъ г-на Нейчова, който между другитѣ работи каза, че Панагюрскитѣ граждани не щѣха да бѣдѣтъ послѣдователни, ако и втори пѣтъ му не дадаха довѣрието си, нѣщо, което не влиза въ кръга на разискванията по правилността или неправилността на избора.

Г-нъ Кърджиевъ като стана да защити изборитѣ въ Панагюрище, станали на 18 Май и като искаше да обори доводитѣ на комиссията, направи дълъгъ разборъ върху всичкитѣ въпроси, по които комиссията предлага да останатъ изборитѣ висящи, до като се изучатъ всичкитѣ актове и до като се оборятъ всичкитѣ фактове на комиссията, които принуждаватъ Нар. Събрание въ дѣйствителността на тѣзи избори.

Г-нъ Кърджиевъ питаше: кой може да каже, какво количество избиратели били съставлявали тѣзи общини Лѣжане и Душанци и да ли като се направи едно сравнение за гласовѣтъ получени за сегашнитѣ представители, съ числото на избирателитѣ въ двѣтѣ общини, щѣло да се повлияе на тѣзи избори, и че само тогава, казва, ако имаше подобенъ фактъ, тогава Нар. Събрание можеше да се произнесе за касирането на изборитѣ. Отъ думитѣ на г-на Кърджиева излиза, че ако сѣ 200—300 или 1000 души неучастнувавши избиратели, може да се даде на избора противоположенъ резултатъ. Азъ мисля, г-да представители, че за Нар. Събрание е много важно ако на 5 души избиратели правото се е потъпкало отъ страна на бюрото, като не ги е оставило да искажатъ своята воля свободно. А да ли съ това ще се повлияе на избора или не, то е съвършено другъ въпросъ. Въпроса е, да се оставятъ

българскитѣ граждани свободно да искажатъ своята воля при избирателната урна.

Г-нъ Кърджиевъ каза, че нетрѣбва да се обръща внимание, защото бюрото се било произнесло. И като каза това, ссилаваше се на чл. 14-й отъ избир. законъ. Азъ ще попитамъ г-да представителятѣ, да ли ще се намѣри нѣкой, който кога азъ като избирателъ подамъ заявление до бюрото и то се произнесе противозаконно, да ми запрети да се оплача на Нар. Събрание, противъ произволнитѣ дѣйствия на онѣзи, които не ми сѣ дали да гласоподавамъ. Споредъ теорията на г-на Кърджиева излиза, че което е извършило избирателното бюро, то е конецъ и противъ неговитѣ дѣйствия не може да има никакви оплаквания на друго мѣсто. Върху туй нѣщо, азъ ще ви наведа 26-й чл. отъ избирателний законъ, който дава по голѣма свобода на всѣки български гражданинъ, че има право и може да се оплаква отъ бюрото или отъ други лица, които му се въспрепятствували при упражнението на най-священното му право презъ врѣмето на изборитѣ, и че Събранието е единствения сѣдия за правилността или неправилността на избора, а не никое бюро.

Г-нъ Кърджиевъ като искаше да подкрѣпи това, че не било голѣмо нарушение на закона, ако избирателното бюро не било раздѣлено на 3 секции, а съставлявало само една секция и че, каза още, отъ цѣлото бюро зависяло да рѣши въпросътъ: да ли само една секция трѣбва да произвежда изборитѣ, или двѣ или три. Ако таквозъ нѣщо, г-да представители, се допусне, ние нарушаваме сѣщественния смисълъ на закона, по който правимъ изборитѣ. Много ясно е предвидено въ чл. 12-й отъ избир. законъ, колко трѣбва да бѣдѣтъ секциитѣ на избирателното бюро, когато се избиратъ единъ, двама или трима представители. И менъ ми се чини, че цѣльта на законодателя, да се раздѣли бюрото на нѣколко секции не е за нищо друго, освѣнъ да се даде възможностъ на всичкитѣ присѣтствующи избиратели да дадѣтъ своитѣ гласове въ продължение на 7—8 часа, защото ако се натрупатъ да гласоподаватъ на една секция 6—8000 души, за тѣхъ е невъзможно да дадѣтъ гласовѣтъ си въ една избирателна урна, още повече, като вземемъ въ внимание 18-й чл. отъ избир. законъ, въ който се казва, че избирателитѣ гласоподаватъ община по община по азбученъ редъ. Слѣдователно, да се прочетатъ 5000 имена, и да се викатъ 5000 души избиратели, туй не е толкозъ лесно, още повече, когато трѣбва да се държатъ бѣлѣжки на избирателний списѣкъ. Зарадъ туй именно е предвиденъ чл. 12-й, въ който се казва, на колко секции трѣбва да се раздѣли бюрото.

Г-нъ Кърджиевъ пита: отъ какво можемъ да се увѣримъ, че дѣйствително бюрото не е било раздѣлено на секции, а е било само една секция. Първо ще отговоря на г-на Кърджиева, туй ми увѣрява, че бюрото не е било раздѣлено на секции споредъ 12-й членъ, защото въ чл. 25 отъ изб. законъ, като се изброяватъ нѣщата, които се турятъ въ дневника, въ една алинея е казано, че трѣба да се впишатъ и имената на преброителитѣ. Слѣдователно, обязательно е било за бюрото да спомѣне, колко сѣ били преброителитѣ, защото отъ туй ще може да се констатира именно, на колко секции е било раздѣлено бюрото, тѣй като споредъ 23-й чл. при всѣка една секция се намиратъ по двама преброители; слѣдователно на три секции, трѣба да е имало 6 преброители.

Комисията, за да въведе въ заблуждение г-да представителитѣ, предлага туй, че преди да се произнесе за правилността и дѣйствителността на тѣзи избори — за да бжде всеѣки народенъ представитель чистъ въ съвѣстѣта си — да се проводи на мѣстото една анкетна коммисия да испита, до колко сж основателни и справедливи заявленията, защото отъ това испитване ще зависи избора на тѣзи представители, които се намиратъ между насъ.

Г-нъ Кърджиевъ каза още, турете се въ положението на г-на Вълка Нейчовъ, въ каквото положение ще се намира той, ако въ разстояние на единъ мѣсець стои нито на небото нито на земята. Азъ пакъ ще кажа туй, г-нъ Кърджиевъ нека постави себѣ си въ положението на цѣлото Нар. Събрание и да види, какъ ще даде своя гласъ *за* или *противъ*, какъ ще се произнесе, че тѣзи избори сж правилни или неправилни, безъ да се испита истинността или неистинността на заявленията. (Ржкоплекания).

Слѣдъ всичко това, г-да представители, азъ намирамъ, че за да може всеѣки отъ насъ да бжде чистъ въ съвѣстѣта си, не трѣба да се произнасяме нито *за* нито *противъ*, додѣто не отиде на мѣстото една анкетна коммисия избрана отъ Нар. Събрание.

Докл. Грънчаровъ: Отъ онова, което имахъ да възразя на г-на Кърджиева, много мя освободи предговорившия г-нъ Градинаровъ. Повечето отъ онова, което щѣхъ да кажа, той го каза. Но преди да отговоря още на други нѣкои забѣлѣжки, по напредъ исказвамъ моята искрення благодарностъ къмъ г-на Вълка Нейчовъ, за неговото справедливо оцѣнение рѣшението на комисията. Защото споредъ самитѣ книжа въ дѣлото по тозъ изборъ, споредъ тѣзи документи, по които можаше да сжди комисията, тя неможаше да направи другоаче освѣнъ да се не произнася нито за касирането, нито за утвърждаването на избора, а да рѣши да се направи по нататъшно испитване за да може да се произнесе, както комисията тѣй и Нар. Събрание съ пълно убѣждение за правилността или неправилността на тѣзи избори.

Г-нъ Кърджиевъ искаше да узнае: да ли тѣзи заявления сж били предадени на бюрото и да ли нѣма по тѣхъ нѣкакво рѣшение на бюрото. Азъ казахъ на всеуслишание на г-да представителитѣ, че заявленията на кметоветѣ отъ Лѣжане и Душанци, както и двѣтѣ заявления отъ Панагюрския кметъ сж подадени въ сжщия денъ 18 Май на бюрото, и казахъ рѣшението на бюрото, което е рѣшило, че понеже врѣмето за гласоподаване било изминало, за това то не е приело, щото тѣзи общини отъ Лѣжане и Душанци да гласоподаватъ.

Г-нъ Кърджиевъ казваше още, че желателно е да се узнае, да ли гласоветѣ, които биха могли да подадѣтъ тѣзи двѣ общини, щѣха да повлияятъ върху резултата на избора. Азъ ще отговоря на туй, че ако имаше фактъ предъ насъ да знаемъ, колко гласове щѣха да дадѣтъ Лѣжане и Душанци, заедно съ тѣзи отъ Панагюрскитѣ избиратели, на които е въспрепятствувано споредъ заявлението на Панагюрския кметъ, тогава щѣхме да се произнесемъ по хубавѣ, тогава щѣхме да узнаемъ, да ли гласоветѣ отъ тѣзи общини, които не сж гласоподавали щѣха да повлияятъ на резултата на избора и щѣха да надминѣтъ числото на другитѣ гласоподававши избиратели, на вѣрно щѣхме да рѣшимъ, че въспрепятствуването е направено така, щото резултатътъ е излѣзълъ съвѣмъ другъ и щѣхме изрично да рѣшимъ касирането на изборитѣ. Или пакъ, ако излѣзеше, че нѣмаше никакъ да повлияе

върху резултата, ние не щѣхме да имаме поводъ за касиране на изборитѣ и щѣхме да се произнесемъ за неговото утвърждение. Но тукъ нѣмаме нищо предъ очи, освѣнъ едно съмнѣние, което трѣба да се испита.

Още едно. Споредъ избир. законъ, общинитѣ се викатъ по азбученъ редъ. Тукъ, както се вижда, община съ буква Ф е гласоподавала, а общини съ букви Д. и Л. не сж гласоподавали. Ама е казано, че врѣмето било заминало. Добрѣ, но когато други общини, които по-назадъ сж стояли по реда си сж гласоподавали, то колко повече сж имали право да гласоподаватъ Лѣжанци и Душанци. Ето, отъ тукъ излиза нѣкакво съмнѣние върху заявлението на тѣзи двѣ общини, че макаръ и да сж искали 2, 3 и 4 пѣти да гласоподаватъ, не имъ е било позволено. Като приложимъ при това, че избирателитѣ отъ тѣзи общини сж гласоподавали на 11 Май на избора и още обстоятелството, че разстоянието имъ отъ Панагюрище, споредъ свѣдѣнията, които ни се дадохъ, не е повече отъ 5 часа и могли сж да пристигнатъ на врѣме при избора, — при всичко, че у насъ далечнитѣ избиратели по-рано дохождатъ, — но и да сж дошли кжсно, пакъ щѣха да могатъ да подадѣтъ гласоветѣ си, и като вземемъ въ съображение, че 1200 души сж гласоподавали вжтрѣ въ 10 часа, какъ да не е имало врѣме за тѣзи общини.

Още едно нѣщо имахъ да забѣлѣжа, което испунахъ напредъ, при докладването и то е, че въ протокола за изборитѣ, като се изброяватъ общинитѣ, коя колко гласове е дала, има «неизвестни 17 гласа». Бюрото само не е знавало отъ коя община сж били тия гласове. Моля Ви, какъ е възможно това, когато списъцитѣ сж официални и трѣбва точно да се знае за всеѣка община, колко гласа е дала. Ако се допусне, че е имало 17 гласа неизвестни, толкозъ повече може да се допусне, че е имало и други такива. А споредъ избир. законъ, такива бюлетини трѣбва да се пришиватъ при дневника При дневника за тѣзи избори, такава нѣщо нѣма.

Г-нъ Кърджиевъ каза още, че понеже въ дневника е казано, че гласоподаването е почнало въ 8 часа и траяло до 5 часа слѣдъ пладнѣ, нетрѣбвало да се съмнѣваме, че бюрото е избрано по-рано отъ 8 часа. Добрѣ, но ние имаме дневникъ, въ който не е указанъ часътъ, когато се е отворило избирателното събрание, а казано е, че гласоподаването е почнато въ 8 часа. При това, ще обърна вниманието Ви, че протокола е подписанъ нѣщо отъ 28 души, но само отъ 3 рѣцѣ, когато знаемъ, че по-многозина отъ грамотнитѣ можахъ да подпишатъ протокола сами. Тѣй щото, достатъчно съмнѣние има, че бюрото е избрано преди 8 часа, когато още не е имало 50 души избиратели.

Азъ мисля, че при тия данни, които имаме тукъ въ самитѣ книжа по тозъ изборъ, ние, комисията, а тѣй сжщо народнитѣ представители, не ще можемъ да се произнесемъ тѣй убѣдително за или противъ тѣзи избори. Ние имаме предъ себѣ си купъ нередовности, много оплаквания и азъ мисля, че Нар. Събрание ще признае, нуждата отъ една испитателна коммисия, отъ едно разузнавание: да ли тѣзи заявления сж истинни, да ли на Лѣжанци и Душанци е било въспрепятствувано да гласоподаватъ и да ли дѣйствително и на Панагюрскитѣ граждани е било въспрепятствувано да упражнятъ избирателното си право и най-сетнѣ, да ли бюрото е било раздѣлено на секции. Раздѣлението на секции е много важно и азъ не можъ да се съглася съ г-на Кърджиева,

че може да се гласоподава и при една секция. Законът е предвидъл това раздѣление за улеснение на избирателитѣ, за да могатъ повече отъ тѣхъ да даждъ гласовѣтъ си.

За преброителитѣ, тоже не мога да се съглася съ г-на Кърджиева, че сж достатѣчни двама, защото въ закона изрично е казано: «назначаватъ се по двама преброители за всѣка секция». Единия отъ преброителитѣ е задълженъ отъ закона да прочита бюлетинътъ и послѣ да го подава на члена отъ бюрото, който го предгладжа, да ли вѣрно е прочетенъ. Споредъ закона, бюрото трѣбваше да бѣде раздѣлено на 3 секции. Но да предположимъ, че е било раздѣлено на 3 секции — защото споредъ числото на членовѣтъ, избрани за бюрото и писаритѣ излиза, че сж избрани толкозъ членове и писари, колкото сж били нуждни за 3 секции, — да предположимъ най-послѣ, че като сж били избрани колкото трѣбватъ, раздѣлени сж били на 3 секции, но тогава дѣ сж преброителитѣ? Дѣ е гаранцията за правилното преброявание на бюлетинитѣ, като не е имало преброители, когато споредъ изричното постановление на чл. 20-й отъ избир. законъ единъ отъ преброителитѣ прочита бюлетинитѣ и ги предава на членътъ отъ бюрото, който ги скрѣпява. Двама преброители можахъ ли да прочетатъ имената въ третѣ секции. Туй оставямъ самъ г-нъ Кърджиевъ да го разясни, какъ е възможно. И азъ мисля при такива едни работи, които хвърлятъ доста съмнѣние върху правилността и законността на тѣзи избори, не можемъ да се произнесемъ тѣй изрично за потвърждението или кассиранieto имъ; а напротивъ, за по-правилното произнасяние на Нар. Събрание и въ интереса на самата истина, нужно е да се распита работата на самото мѣсто. Туй е въ интереса на самото население, на самитѣ избрани и въ интереса на самото Нар. Събрание, за да се произнесе то чистосъвѣстно.

Заради туй, настоявамъ на исказаното отъ комисията мнѣние, да останѣтъ тѣзи избори висящи и да се проводи анкетна комисия.

Дуковъ: Нѣма какво повече да кажа, освѣнъ да се съглася съ комисията, която е имала доста врѣме, за да изучи въпроса. Всички тукъ, ако глѣдаме г-на Кърджиева или г-на докладчика, което казаха, ако би да е само туй нарушение, можахме да кажемъ, че е малка работата и можахме да приемемъ изборитѣ, защото на дѣло несществува нарушение, а само неиспълнение на формалности. Тукъ не е чудно най-сетнѣ, членовѣтъ отъ бюрото да не сж разбирали закона и практиката на Княжеството и намѣсто три, раздѣлили се на двѣ секции; но заради това, да лишимъ Панагюрската околия отъ представители, никой не ще приеме. Освѣнъ това, като има заявления, дадени съ врѣме на бюрото, трѣба ли да заминемъ безъ да ги земемъ въ внимание. Избирателния законъ ясно не казва какъ се подаватъ заявленията и избирателното бюро трѣба ли да се отнася до Нар. Събрание, но все така се подразумѣва. Като поглѣдаме отъ друга страна за да се запази правото на избирателитѣ гарантирано отъ закона, да могатъ да си даватъ заявленията, ние трѣба да ги земемъ въ внимание и съ туй ще направимъ двѣ добрини: първо, ще се произнесемъ съвѣстно за Панагюрскитѣ избори, отъ друга страна, ако има хора, които сж бъркали на избирателитѣ да упражнятъ правото си, да могатъ да се предаждъ подъ съдъ и накажатъ споредъ чл. IV отъ Избирателния Законъ.

Зарадъ туй, азъ моля Нар. Събрание да приеме мнѣнието на комисията, която много добръ е рѣшила тоя въпросъ. И като мисля, че Събранието е доста освѣтлено, азъ не зная, да ли ще бѣде добръ да се предложи 14-й членъ. (Гласове: Исчерпано е!) Но вѣрвамъ, че ние се освѣтлихме да се съгласимъ съ комисията.

Докладчикъ: Въ протокола не е указано да ли на избирателитѣ сж се показали урнитѣ, за да видѣтъ да ли сж праздни, не се вижда и кому сж дадени ключовѣтъ. Може би туй нѣщо да не е толкова сжществено, но всички такива работи, вкупъ вземени, докарватъ ни много съмнѣние за правилността на тия избори. За това казахъ туй си мнѣние като най справедливо.

Д-ръ Вачевъ: Както азъ, така и вие, г-да председатели, вѣрвамъ, че нѣмате нищо противъ лицата избрани отъ Панагюрската околия; още повече, че между тѣхъ има хора, които сж въ състояние доста много да освѣтлятъ народнитѣ представители въ въпроситѣ. За насъ е безразлично да ли е избранъ г. Нейчовъ или другъ; но да ли е съблюденъ Избирателния законъ. Въ тия избори има нарушения на закона и азъ ще укажъ на нѣкои. Предварително ще заявя, че не съмъ съгласенъ нито съ мнѣнието за потвърждението на изборитѣ, нито съ мнѣнието да се прати анкетна комисия. И защо това, ще кажъ сега именно. Споредъ 11 чл. отъ закона, събранията, избирателнитѣ събрания, се откриватъ и надзиратъ отъ членовѣтъ на окръжнитѣ съвѣти и отъ кметовѣтъ на центра на околията. Тая формалностъ въ Панагюрскитѣ избори не е съблюдена. Самия докладчикъ ни каза, че кмета протестира противъ нарушението на тая формалностъ. Ако бѣше съблюдена тая формалностъ, която става при избора още на бюрото, члена-надзирателъ и кмета ще ли сж да подпишатъ протокола. Това не е станало, тия лица протестиратъ още, слѣдователно, пренебрегната тая формалностъ, и чл. 11 отъ закона е нарушенъ.

По нататъкъ иде нарушението на чл. 12 отъ закона, сжщо не по малко сжществено. Споредъ тоя членъ, когато се избиратъ отъ една околия трима представители, безусловно трѣбва да влѣзтъ въ бюрото 1 председателъ, 6 члена и 6 писари. Послѣ, бюрото се раздѣля на три секции. И за съставянieto или избиранieto на избирателното бюро се съставя протоколъ, когото подписватъ избирателитѣ, не по малко отъ 50 души. И тая формалностъ не е съблюдена. Отъ протокола, съставенъ при избиранieto на бюрото, се вижда, че присѣтствували само 28 души избиратели. На освѣнъ това и подписитѣ на тия 28 души сж отъ три пора. Моля ви, каква гаранция има, че избора на бюрото е станалъ правилно и, че това бюро не е било просто натрапено. За да стане правилно или неправилно единъ изборъ, има голѣмо значение правилното избиране на бюрото. Има ли правиленъ изборъ на бюрото, има гаранция, че ще бѣде правиленъ и законенъ изборъ за представителитѣ. Споредъ мене поне, не мисля, че има нѣкои другоаче да мислятъ. Тѣй щото, като е нарушенъ чл. 12 и въ I и II-та си алинеи, показва, че Панагюрскитѣ избори не могатъ да се взематъ за правилни. Казахъ защо именно чл. 12 е нарушенъ сжществено. Може би да кажатъ нѣкои, че съставения протоколъ не указва на такъво нарушение и даже, че много пѣти такива упущения сж се извинявали. Но, казвамъ, само тогава сме испуцали изъ видъ подобни нѣща, когато въ дневника поне се поменува какъ е станалъ изборъ на бюрото.

Когато виждами тукъ протокола, споредъ който 50 души избиратели не сж присеттвували при избора на бюрото, напротивъ 28 души, когато виждами, че и тѣ не подписали протокола сами, а тримата сж ги подписали, не остава освѣнъ да заключимъ, че протокола е фалшивъ и избора на бюрото е съвършено неправиленъ. (В. Нейчовъ: Ржкоплѣщи). Тия ржкоплѣскания отъ г-нъ Нейчова не ма смущаватъ ни най малко.

Има, г-да представители, още и друго съществено нарушение на закона. Каза се отъ единъ представителъ, че нѣма никакво значение предписанието на чл. 12, щото бюрото да бжде раздѣлено на три секции. Азъ съмъ съвсѣмъ на противоположно мнѣние. Причинитѣ, които сж изискали да се предвиди подобно нѣщо въ закона, сж важни: тамъ, гдѣто се избиратъ трима представители, има повече избиратели, които трѣбва да подадатъ гласътъ си отъ 8—5 ч. Невъзможно е това да стане, ако работата не се сподѣли между секции. Ето защо се предвижда подраздѣление на секции на избирателното бюро. Това не направено въ Панагюрскитѣ избори, ние виждами, че цѣли общини не успѣли да упражнятъ своето избирателно право, по нѣмание на врѣме. Даже гласоподаванието се продължило до 6 часа. Ето, прочее, гдѣ е нарушенъ още закона.

По нататъкъ, нарушение е станало и на чл. 19 въ II ал., както и на чл. 20. Намѣрени сж повече бюлетини въ урната; не сж назначени колкото трѣбватъ пребройвачи.

Сега остава да се обърнемъ къмъ самитѣ заявления и да заключимъ можемъ ли да се произнесемъ за неправилността на изборитѣ или да ги оставимъ висящи. Предъ видъ на това, че нарушенията се виждатъ и въ дневника и протокола; предъ видъ на заявленията на селскитѣ и градски и други двѣ общини, — за мене тия избори се представляватъ съвършено неправилни и съмъ на мнѣние да се касиратъ, да се даде право на избирателитѣ още веднѣшъ да даджтъ гласътъ си, да видимъ тогава кои ще се избержтъ. Казвамъ азъ не трѣбва да приемемъ мнѣнието на комисията да се прати анкетна комисия, защото не само отъ дневника и протокола се виждатъ нарушенията, та би трѣбовало да се удостовѣрятъ, но тѣ се виждатъ и отъ заявленията на гражданитѣ. Ето защо поддържамъ просто да се касиратъ изборитѣ.

Кьойбашиевъ: Г-да! Ако зехъ думата да говоря по тия избори, то е, че имахъ честь да бжде членъ въ комисията, и при всички разяснения отъ предговорившитѣ, да дамъ и азъ нѣкои. Най напредъ искамъ да кажж не само върху тия, но и за слѣдующитѣ избори; защото за тия само се поглѣдна на фактическата страна като какво може да произлѣзе отъ негласуванието на селенитѣ отъ Душавци, Лъжене и отъ града Панагюрище. Твърдѣ малко е разликата на гласоветѣ за еднитѣ и другитѣ кандидати. Самъ г-нъ Нейчовъ, добрѣ помни че каза, че да бжде човѣкъ представителъ трѣбва да се радва на законность и правилность. Ако поглѣднешъ тѣй само на тия избори, ще речешъ, че не сж законни и правилни. Добрѣ каза г-нъ Градинаровъ, че единъ и двама даже избиратели трѣбва да се оставятъ свободно да подаджтъ гласа си. Тукъ много формалности сж нарушени; чл. 18, 19 и 20 съществено сж нарушени. Самия протоколъ, както и дневника показватъ това. А ние не трѣбва да се водимъ отъ духъ на несправедливостъ. Азъ настоявамъ да се прати анкетна комисия отъ желание да се удостовѣрятъ и другитѣ граждани и селени. Г-нъ Нейчовъ, който се радва на веѣко безпристрастие

самъ ще признае, че ако имаше свобода въ тия избори, да можеха да гласоподаватъ всички, то резултата ще бждеше обратенъ. Ако потвърдимъ тия избори, ще потвърдимъ, че ние водимъ дѣлото пристрастно, че допускаме незаконности въ изборитѣ. Ето защо да не рѣшаваме да се потвърдятъ или не тия избори. Мисля най справедливо рѣши комисията: да се прати анкета, да изелѣдва работата и ние послѣ съвѣстно да се произнесемъ. (Гласове: Исчерпано е!).

Халачевъ. Струва ми се, че когато се разглѣжда да ли правилно или неправилно е станалъ извѣстенъ изборъ, както е въ данния случай, ние трѣбва да видимъ до колко избора гармонира съ изричитѣ указания отъ закона за представителитѣ. Отъ наведенитѣ нарушения по тоя Панагюрски изборъ отъ г. Д-ра Вачева, става мисля за всички извѣстно, че тукъ не само тия нарушения сж немаловажни, та не само не трѣбва да ги признаемъ за законни, но даже да не пращаме и анкета. При обясненията, които даде г. Нейчовъ, като просеше благоволение и правосѣдие отъ Нар. Събрание, чохме самъ той да каже, че туй благоволение и правосѣдие да се даде на тия негови куражливи Панагюрски избиратели. Мисля той има право. Тѣй и избирателитѣ протестиратъ, че отъ натискъ въ избора не могли да отидатъ да гласоподаватъ. Азъ съмъ съгласенъ съ него, че неговитѣ избиратели сж куражливи, като сж лишили нѣкои селени да упражнатъ избирателното си право. Минялитѣ отъ това право формално, съ подписитѣ си заявяватъ. Тѣй щото, въ тоя случай чл. 19 е нарушенъ, че бюрото не е приело преди 8 ч. да гласоподава една община; послѣ е нарушенъ, че умишлено сж скрити заявленията на двѣ села, още повече, когато и гласоподаванието се е и тѣй продължило. Каза се да се прати анкета, но ако тя се съгласи, че избирание на бюро отъ 28 гласа може да бжде, не е ли нарушение на закона? Ако е тѣй, тогава не би трѣбало да стои това въ закона. Трѣбва Нар. Събрание да бжде послѣдователно. Събранието, което издава законитѣ не само сж задължителни за него, но и трѣбва само да ги поддържа за примѣръ. Азъ се съгласявамъ съ г. Вачева просто да се касиратъ тия избори, съ това ще упазимъ не нарушимостъта на закона. Мисля, че въпроса е достаточено исчерпанъ, и предлагамъ да се прекратятъ дебатитѣ.

Предсѣдателъ: Които желаятъ повече да се говори, да дигнатъ ржка. (Меншенство).

Има нѣколко предложения по тоя въпросъ:

- 1) предложение на комисията да се прати по Панагюрскитѣ избори анкетна комисия;
- 2) отъ г-на Т. Кжджиева и Нейчова Събранието сега да се произнесе окончателно за или противъ изборитѣ;
- 3) отъ Д-ра Вачева — да се касиратъ изборитѣ.

Ще се гласува мнѣнието на комисията; които отъ г-да представителитѣ не приематъ да се прати анкетна комисия по Панагюрскитѣ избори, да си дигнатъ ржката. (Меншенство).

И тѣй това предложение се приема.

Дневния редъ е исчерпанъ. Ако има утрѣ засѣдание, комисията за приготвление отговора на тронното слово ще може утрѣ да докладва.

Желае ли Нар. Събрание утрѣ да има засѣдание? (Прието).

И тъй утрѣ на дневенъ редъ ще имаме:

- 1) докладъ на комисията за отговора на тронното слово;
- 2) съобщение на разни законопроекти;
- 3) продължение доклада на комисията по провѣрките;

4) предложението на Д-ра Стояновича за избирание процесна комисия.

Засѣданието се затваря.

(Край въ 8 $\frac{1}{2}$ часа).

Председателъ : **С. Стамболовъ.**

Подпредседатели : { **Г. Живковъ.**
Тр. Пановъ.

Секретари :

{ **И. Лукановъ.**
А. Ташикмановъ.
Д. Мишевъ.
Н. Живковъ.
Т. Кърджиевъ.
Ф. Симиловъ.
И. Славенковъ.
Д-ръ Д. Вачовъ.
З. Градинаровъ.
И. Касабовъ.